

Sprawozdanie z działalności

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie w 2023 roku

Spis treści:

I. Informacje wstępne	str.3
1) Podstawy prawne.....	str.3
2) Cele i zasady udzielanej pomocy.....	str.3
3) Charakterystyka klientów pomocy społecznej.....	str.4
II. Realizacja świadczeń z pomocy społecznej.....	str.5
1) Zadania własne gminy.....	str.6
2) Zadania zlecone gminie.....	str.8
3) Inne zadania zlecone.....	str.9
III. Zespół Interdyscyplinarny.....	str. 10
IV. Wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej	str.10
V. Świadczenia rodzinne.....	str.12
1) Ogólna charakterystyka świadczeń rodzinnych.....	str.12
2) Wydatki poniesione na świadczenia rodzinne w 2023 roku.....	str.16
3) Charakterystyka i statystyki dotyczące funduszu alimentacyjnego.....	str.17
VI. Karta Dużej Rodziny	str. 18
VII. Dodatki węglowe	str. 18
VIII. Dodatki – pozostałe źródła.....	str. 18
IX. Dodatek – refundacja podatku VAT	Str. 19
X. Pomoc materialna dla uczniów	str. 19
XI. Opieka wytnieniowa – edycja 2023	str.20
XII. Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023	str. 21
XIII. Pozostała działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	str.21
1) Współpraca z organizacjami i instytucjami.....	str.21
2) Inne inicjatywy.....	str.21
3) Działalność projektowo-konkursowa	str. 22
XIV. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	str.22
1) Kadra GOPS.....	str.22
2) Szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników GOPS	str.23
XV. Podsumowanie i potrzeby w zakresie pomocy społecznej.....	str.23

I. Informacje wstępne

1. Podstawy prawne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie jest jednostką organizacyjną Gminy Wiśniew. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z obowiązujących przepisów prawa, między innymi z:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901),
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123),
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2561)
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390 ze zm.),
- Ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993),
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 ze zm.),
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy (Dz. U. z 2022 r., poz. 690 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2023 r. poz. 2424).

2. Cele i zasady udzielnej pomocy

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna polega w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie, mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadającym zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany lub status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej mają osoby i rodziny, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego.

Od 1 stycznia 2022 r. kryterium dochodowe wynosi:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 776,00 zł;
- dla gospodarstw domowych wieloosobowych – 600,00 zł na osobę w rodzinie,
- z 1 ha przeliczeniowego przyjmuje się – 345,00 zł.

Wywiad środowiskowy wraz z niezbędną dokumentacją jest podstawą do wydania decyzji administracyjnej, w której określona zostaje m.in. forma przyznanej pomocy.

W 2023 roku wydano 208 decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej, w tym:

- 15 z zakresu zadań zleconych,
- 193 z zakresu zadań własnych.

Od decyzji administracyjnej przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Siedlcach za pośrednictwem Kierownika tut. Ośrodka. W 2023 roku wpłynęły 2 odwołania od decyzji GOPS z zakresu pomocy społecznej.

3. Charakterystyka klientów pomocy społecznej.

Art. 7 Ustawy o pomocy społecznej wymienia powody udzielania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej. Pomoc udzielana jest osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Tabela 1 Powody przyznawania pomocy klientom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie w latach 2022– 2023

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin*			Liczba osób w rodzinach		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Ubóstwo	34	37	39	107	110	98
Sieroctwo	5	6	4	16	23	11
Bezdomność	1	2	2	1	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	28	28	29	155	155	162
▪ wielodzietność	26	27	26	147	152	148
Bezrobocie	21	13	13	67	26	29
Niepełnosprawność	42	32	28	90	80	72
Długotrwała lub ciężka choroba	51	35	41	99	89	92
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	45	33	26	172	161	103
Alkoholizm	30	10	16	78	21	27
Przemoc w rodzinie	0	1	0	0	3	0
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	0	2	1	0	2	1
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	3	0	1	4	0	4
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

***W jednej rodzinie może występować kilka problemów**

Z pomocy tut. Ośrodka w 2023 r. skorzystało 152 rodzin (409 osoby w rodzinach). W liczbie tej ujęte zostały wszystkie rodziny, które skorzystały z różnych form pomocy, tj. zadania własne oraz zadania zlecone gminie, oraz rodziny, które otrzymały pomoc wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

Z przedstawionych danych wynika, że w latach 2021-2023 jedną z głównych przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną było ubóstwo i długotrwała lub ciężka. Zjawisko ubóstwa ściśle powiązane jest z niepełnosprawnością i potrzebą ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietnością. Zarówno osoby z niepełnosprawnością jak i kobiety poświęcające się opiece nad dziećmi często napotykają liczne problemy związane z powrotem na rynek pracy, co znacznie utrudnia sytuację finansową osób i rodzin. Brak pracy i niemożność zarobkowania implikuje trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, prowadzi do problemów materialnych, a w konsekwencji do niedostatku i skrajnej biedy. Sytuacja tych osób dotyka bezpośrednio również ich najbliższych. Ponadto utrata pozycji zawodowej i społecznej skutkuje brakiem wiary w możliwość zmiany swojej sytuacji życiowej, bezsilnością i frustracją prowadzącą niejednokrotnie do patologicznych zachowań.

Statystyki wskazują, że znaczną grupę klientów GOPS stanowią osoby, które są dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą (41 rodzin) i wykazują bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (26 rodzin), osoby niepełnosprawne, przy czym problem niepełnosprawności zmalał (28 rodzin w 2023 r.) Bariery architektoniczne, w tym również w miejscu zamieszkania, trudności w pozyskaniu sprzętu rehabilitacyjnego oraz ułatwiającego samodzielne funkcjonowanie i komunikację z otoczeniem, w powiązaniu z poczuciem odrzucenia i brakiem zrozumienia ze strony otoczenia stanowią główne przeszkody dla osób niepełnosprawnych w ich aktywnym życiu. Udzielana pomoc, w tym również wsparcie finansowe w postaci zasiłków stałych, okresowych oraz celowych (specjalnych celowych) na leki, opał i żywności, usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane przez tuł. Ośrodek, stanowią wsparcie dla osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych w codziennym życiu.

Z przedstawionych danych wynika, że problem ubóstwa jest częstszym problemem, jaki występuje w rodzinach na terenie gminy. W 2023 r. problem ubóstwa nieznacznie wzrósł w stosunku do 2022 r. i wynosi 39 rodzin.

Zmalała liczba rodzin borykających się z problemem przemocy domowej. W związku z podejrzeniem występowania problemu przemocy w rodzinie w 2023 r. w realizacji było 4 procedury „Niebieskie Karty”, z tego 1 kontynuowana z 2022 r.

II. Realizacja świadczeń z pomocy społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie wykonuje zadania gminy w zakresie pomocy społecznej w tym:

- zadania własne gminy (o charakterze obowiązkowym i fakultatywnym);
- zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej;
- zadania wynikające z innych ustaw.

Realizacja zadań określonych Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

1. Zadania własne gminy

Do zadań własnych gminy należy, m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, przysługujących osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności;
- wypłacanie zasiłków okresowych, które są przyznawane osobom i rodzinom w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, np. pokrycie części kosztów leczenia, remontu mieszkania, zakupu opału, odzieży, a także na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego oraz specjalnych zasiłków celowych przyznawanych w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie i rodzinie nie spełniającej kryterium dochodowego;
- praca socjalna;
- usługi opiekuńcze przysługujące osobom starszym, samotnym, które z powodu choroby, czy innych przyczyn, wymagają pomocy w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej i w miarę możliwości zapewnienia kontaktu z otoczeniem;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym – pomoc ta obejmuje pokrycie wydatków związanych z pochówkiem, czyli zakup trumny, ubrania, zapewnienie transportu, opłacenie miejsca na cmentarzu, przygotowanie grobu i oznakowanie, ostatecznie pożegnanie zgodne z wyznaniem zmarłego (wszystkie te czynności zlecane są zakładowi pogrzebowemu);
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacja o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Realizując zadania własne gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie w 2023 r. udzielił pomocy 152 rodzinom (409 osobom).

Praca socjalna jest podstawowym zadaniem pomocy społecznej realizowanym równolegle z pozostałymi formami wspierania i świadczeniami przyznawanymi klientom. Praca socjalna ukierunkowana jest na pomoc osobom i rodzinom, aby wzmocnić lub odzyskać ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzyć warunki sprzyjające temu celowi.

Bardzo często praca socjalna staje się jedyną efektywną metodą dotarcia do klienta i udzielenia mu pomocy poprzez długotrwałe wsparcie. Niezbędne jest indywidualne podejście do każdej osoby, diagnoza jej potrzeb i możliwości oraz edukacja np. gospodarowanie budżetem domowym, nauka sprzątania, pielęgnacja niemowląt, poprzez pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, informowanie o prawach i uprawnieniach, poradnictwo specjalistyczne, terapię. Pracownik socjalny powinien odnajdywać w ludziach ich zdolności, a potencjał jaki posiadają wykorzystać do wspólnego działania oraz do samopomocy w rodzinie, sąsiedztwie, wśród znajomych. Pracownik zachęca do korzystania z pomocy psychologicznej, poradnictwa w zakresie profilaktyki uzależnień, aktywnego poszukiwania pracy.

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną. Kontrakt socjalny jest swoistym narzędziem pracy zawierającym uprawnienia i zobowiązania zarówno klienta, jak i GOPS. Postanowienia kontraktu dostosowane są do konkretnej osoby i zawierają zobowiązania zmierzające do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej podopiecznego, np. podjęcie aktywnego poszukiwania zatrudnienia, zgłoszenie się do poradni leczenia uzależnień, czy też kontynuowanie leczenia odwykowego. W przypadku, kiedy klient bez uzasadnionej przyczyny nie wywiązywał się z zawartych w kontrakcie postanowień, pracownik socjalny mógł ograniczyć pomoc finansową. W 2023 r. zostało zawartych 5 kontraktów socjalnych.

Pomocą w formie pracy socjalnej objęci są praktycznie wszyscy klienci Ośrodka. Permanentnej pracy socjalnej udzielono 142 rodzinom (407 osobom), w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej 69 rodzinom (144 osobom).

Tabela 2 Zestawienie wybranych zadań własnych gminy w latach 2021-2023

Rodzaje świadczeń	Liczba osób, którym przyznano pomoc			Liczba świadczeń			Kwota w zł.		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Zasiłki okresowe	9 (rodzin)	8 (rodzin)	5 (rodzin)	24	18	31	5.911	7.284	12.478
Zasiłki stałe	11	13	15	110	131	162	42.877	67.472	88.216
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały	10	12	14	98	125	149	3.914	5.926	7.563
Obiady dla dzieci w szkole	65	63	68	6.078	8.618	8.623	28.737	56.193	68.689
Pomoc w formie zasiłku celowego na żywność w ramach Program „Posiłek w szkole i w domu”	48 (rodzin)	37 (rodzin)	36 (rodzin)	107	69	72	57.409	47.557	35.980
Zasiłki celowe (m.in. zakup opału, leków, odzieży)	76	52	54	45	52	54	83.074	60.987	53.370
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego	3 (rodziny)	0 (rodzin)	1 (rodzin)	3	0	1	10.000	0	1.000
Usługi opiekuńcze	5	4	4	2.808	2.742	2.844	59.479	63.319	84.022
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	1	1	1	12	12		33.910	45.312	58.832

W związku z wejściem w życie od 1 sierpnia 2009 roku art. 20 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie, który wprowadził zmiany w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej zasiłek stały oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierających zasiłek stały (w myśl art. 20) poczynwszy od 1 sierpnia 2009 r. należą do zadań własnych gminy. Zasiłek stały jest świadczeniem dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Kwotę zasiłku ustala się w wysokości różnicy między posiadanym dochodem osoby a kryterium dochodowym. Od 14 lipca 2021 roku maksymalna kwota zasiłku stałego w 2023 r. wynosiła 719 zł.

W 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 15 osób. Liczba ta wzrosła o 2 osoby w stosunku do roku poprzedniego. Kwota wydatkowana na ten cel wyniosła 88.216,44 zł.

Ponadto jedną z form pomocy pieniężnej są zasiłki okresowe przyznawane w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie. W 2023 r. zasiłki okresowe z powodu bezrobocia otrzymało 6 osób, na kwotę 12.478 zł.

W 2023 r. udzielana była pomoc fakultatywna w formie zasiłków celowych. Zasiłki przyznawane były m.in. na wyżywienie, zakup opału, leków, odzieży, itp. W roku 2023 liczba osób, które otrzymały pomoc na ten cel wyniosła 54, w tym specjalne zasiłki celowe - 12, zaś wydatkowana kwota wyniosła łącznie 42.954,50 zł.

W związku z Uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. 2018, poz. 1007) Rada Gminy Wiśniew podjęła następujące uchwały umożliwiające ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych:

- 1) Uchwałą Rady Gminy Wiśniew Nr IV/12/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- 2) Uchwałą Rady Gminy Wiśniew Nr IV/13/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku oraz pomocy rzeczowej w postaci produktów

żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu,” na lata 2019- 2023.

- 3) Uchwałę Rady Gminy Wiśniew Nr IV/14/2018 w sprawie ustanowienia wieloletniego programu ostonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

W ramach Programu w 2023 r. objęto wsparciem 173 osoby, w tym dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej, uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Dożywianiem w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych objęto 68 uczniów (uczących się w szkołach na naszym terenie oraz sąsiednich gmin). Łącznie na dożywianie w szkołach wydano kwotę w wysokości 104.669 zł (w tym ze środków własnych gminy – 21.000 zł., a ze środków Wojewody Mazowieckiego – 83.669 zł). Z tego, kwotę 12.305 zł wydano w związku z tym, iż dyrektorzy szkół objęli dożywianiem uczniów w szczególnie uzasadnionych przypadkach - bez ustalania sytuacji rodziny w drodze wywiadu środowiskowego i wydawania decyzji administracyjnej (12 - uczniów, 1834 - posiłków)

W ramach Programu przyznano również świadczenia pieniężne na zakup żywności dla 36 rodzin (143 osób w rodzinach) na kwotę 35.980 zł.

W ramach zadań własnych zapewniona była pomoc środowiskowa w formie **usług opiekuńczych** w miejscu zamieszkania osobom wymagającym pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Usługi przyznane były **4 osobom niepełnosprawnym**, na kwotę 84.022,12 zł. (2.844 świadczenia). Natomiast **1 osoba** wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku i choroby przebywało w **domu pomocy społecznej**. Koszty gminy z tytułu odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej wyniosły 58.832,40 zł.

W 2023 r. GOPS w Wiśniewie udzielił schronienia i posiłku 2 osobom na łączną kwotę 24.565 zł.

2. Zadania zlecone gminie

Do zadań zleconych gminie należą, m.in.:

- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych;
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Tabela 3 Zestawienie zadań zleconych gminie w latach 2021– 2023

Lp.	Rodzaje świadczeń	Liczba osób, którym przyznano pomoc			Liczba świadczeń			Kwota w zł.		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	4 (dzieci)	7(dzieci)	8 (osób)	1.320	1.550	1.572	50.604	78.117	95.657

W ramach zadań zleconych gminy pomoc otrzymały 8 rodzin (w tym 7 dzieci i 1 dorosły z zaburzeniami psychicznymi).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone przez terapeutów są jedną z form w systemie wsparcia środowiskowego i terapii osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi prowadzone są w formie wspierania psychologicznego – pedagogicznego i edukacyjno – terapeutycznego według programów terapeutycznych. Zajęcia dostosowane są do indywidualnych potrzeb osoby i w szczególności wynikają z rodzaju jej niepełnosprawności. Proponowane zajęcia mają na celu przede wszystkim podniesienie sprawności fizycznej, psychicznej i społecznej objętych pomocą osób.

W 2023 roku specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objętych zostało łącznie 8 osób, w tym 1 osoba dorosła i 7 dzieci z zaburzeniami psychicznymi, w roku 2022 - 7 dzieci. Pełny koszt 1 godziny usługi wyniósł w 2023 r. - 70,00 zł. Usługi świadczone były przez 7 terapeutów spełniających wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).

3. Inne zadania zlecone

Do zadań zleconych gminie w myśl art. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych należy między innymi wydawanie decyzji administracyjnych, w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe, stosownie do art. 8 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku których nie zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 12 tej ustawy. W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonym w przepisach o pomocy społecznej. Stosownie do art. 54 ustawy prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji. W 2023 roku wydano **5** decyzji administracyjnych przyznające prawo do ww. świadczeń dla świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni.

Tabela 4 Inne zadania zlecone gminie w latach 2021-2023

Lp.	Rodzaje świadczeń	Liczba osób, którym przyznano decyzją prawo do świadczeń opieki zdrowotnej		
		2021	2022	2023
1.	Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych	10	9	5

III. Zespół Interdyscyplinarny

W 2023 r. w gminie Wiśniew Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie dwóch Uchwał tj.

- 1) Uchwały Nr VII/32/2011 Rady Gminy Wiśniew z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania oraz na podstawie:
- 2) Uchwały Nr LXV/420/2023 Rady Gminy Wiśniew z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Wiśniew uchylono uchwałę wymienioną w pkt 1.

Zarządzeniem Nr 78/2012 z dnia 15 lutego 2012 roku Wójt Gminy Wiśniew powołał członków Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Wiśniew do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz Zarządzeniem Nr 125 /2023 Wójt Gminy Wiśniew z dnia 11 września 2023 r. w sprawie powołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Wiśniew powołał nowych członków Zespołu - uchylono Zarządzenie Nr 78/2012.

Do zadań Zespołu należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony

- osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 ustawy, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a ustawy – tzn. przekazanie dokumentacji, w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Grupy diagnostyczno-pomocowe są podmiotami, które zastąpiły dotychczasowe grupy robocze. Zgodnie z art. 9a ust. 10, grupę diagnostyczno-pomocową powołuje Zespół Interdyscyplinarny w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W 2023 roku odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 12 posiedzeń grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych powołanych do pracy w indywidualnych przypadkach w związku z realizacją 4 Niebieskich Kart wypełnionych z powodu przemocy w rodzinie, z tego wszczętych w 2023 – 3 NK, kontynuowanych z 2022 – 1 NK. Wszystkie NK zostały zakończone w 2023 r., z tego 2 z powodu ustania przemocy oraz 2 z powodu braku zasadności prowadzenia procedury NK.

IV. Wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej

Z dniem 01.01.2012 r. weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podstawowym celem ustawy jest kompleksowe uregulowanie problematyki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi pozbawionymi prawidłowej opieki rodzicielskiej. Ustawa ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka a w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci objętych pieczą zastępczą.

Zadania gminy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- Ustawa wprowadza nowe instytucje wsparcia rodziny na poziomie gminy: asystent rodziny i rodzina wspierająca.

Asystent rodziny:

Celem pracy asystenta rodziny jest poprawa sytuacji życiowej rodzin, w tym w szczególności stworzenie optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów rodziny, nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców i zwiększenie kompetencji rodzicielskich. Asystent pracuje z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub innym miejscu uzgodnionym z rodziną. Zgodnie z założeniami działania asystenta rodziny skupione są między innymi na: wspieraniu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich wszystkich członków rodziny, a przede wszystkim odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych. Asystent ułatwi rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczę zastępczą, rolą asystenta będą działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny.

W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy wnioskuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Rodzina wspierająca:

Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą burmistrz zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy. Wójt może upoważnić kierownika ośrodka pomocy społecznej do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i jej aktywnym udziałem.

W ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej w roku 2023 r. wsparciem asystenta rodziny objęto 14 rodzin (w tym 22 dzieci) przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Na realizację zadania związanego z zatrudnieniem asystenta rodziny wydatkowano kwotę 78 012,98 zł, z tego wydatki z zadań własnych – 68 069,39 zł., oraz z Funduszu Pracy na dofinansowanie wynagrodzenia oraz dodatków do wynagrodzenia dla asystenta rodziny w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2023” ze środków wojewody – 9 943,59 zł.

Ponadto wydatkowano kwotę 13 978,91 zł. na współfinansowanie wydatków związanych z opieką i wychowaniem 3 dzieci przebywających w pieczy zastępczej (rodzinie zastępczej spokrewnionej z dziećmi).

V. Świadczenia rodzinne

1) Ogólna charakterystyka świadczeń rodzinnych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie realizuje również działalność związaną z wykonywaniem zadań wynikających z Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.) Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993).

Zajmujemy się w szczególności ustalaniem prawa do świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przygotowaniem i wydawaniem decyzji administracyjnych w tym zakresie oraz wypłatą przyznanych środków i egzekwowaniem nienależnie pobranych. W naszych kompetencjach leży również poprawa skuteczności egzekucji zasądzonych alimentów. W związku z realizacją tych zadań do obowiązków pracownika ds. świadczeń rodzinnych wpisane jest także opracowywanie sprawozdań i analiz w powyższym temacie.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- **Zasiłek rodzinny** – który przysługuje:
 - rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
 - opiekunowi faktycznemu dziecka tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka, jednak nie dłużej niż do ukończenia:
 - 18 roku życia lub
 - nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo
 - 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności
 - osobie uczącej się, czyli osobie pełnoletniej niepozostającej na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub zasądzeniem od rodziców na jej rzecz alimentów, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia

Nie przysługuje w przypadku, jeżeli:

- dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim,
- dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej,
- osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- pełnoletnie dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko
- osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od jego rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, chyba że:

- a) rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje,
- b) ojciec dziecka jest nieznanym,
- c) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone,
- d) sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka.
- e) dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach;
- f) członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny za granicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

- **Dodatki do zasiłku rodzinnego** – z tytułu:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

- **Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka** – przysługująca w wysokości 1.000,00 zł na jedno dziecko ojcu lub matce dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł.

- **Zasilek pielęgnacyjny** – przysługuje:
 - niepełnosprawnemu dziecku,
 - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - osobie, która ukończyła 75 lat,
 - osobie niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Nie przysługuje:

- osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- osobie, jeżeli członkom rodziny przysługują za granicą świadczenie na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tych osób, chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

- **Specjalny zasiłek opiekuńczy** przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodziny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 620,00 zł. miesięcznie.

Nie przysługuje, jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę:
 - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tyt. śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego,
 - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna,
 - c) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu,
- na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury,
- na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna;
- na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

- **Świadczenie pielęgnacyjne** z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:
 - matce albo ojcu,
 - opiekunowi faktycznemu dziecka,
 - osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
 - innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności,

- jeżeli nie podejmują lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.
- a) osobom, o których mowa w ust.1 pkt.4, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:
 - ✓ rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - ✓ nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - ✓ nie ma osób, o których mowa w ust.1 pkt. 2 i 3 lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
- b) świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:
 - ✓ nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
 - ✓ w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Nie przysługuje jeśli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego,
- ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna,
- osoba wymagająca opieki pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno- wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą i korzysta z niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu,
- na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury,
- na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, lub prawo do zasiłku dla opiekuna
- na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy stanowią inaczej.

Zasiłek rodziny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty **674 zł**. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności dochód nie może przekroczyć kwoty **764 zł**.

Od dnia 01.01.2016 roku zgodnie z art. 5 ust. 3-3c realizowana jest zasada „złotówka za złotówkę”. Artykuł ten mówi, że w przypadku gdy dochód rodziny przekracza kwotę, o której mowa w ust. 1 lub 2, pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalone prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w kwocie ustalonej zgodnie z ust. 3a.

W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej dana rodzinę do zasiłku rodzinnego, o której mowa w ust. 3, zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, o której mowa w ust. 3, a kwotą, o której został przekroczony dochód rodziny.

Łączną kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, o której mowa w ust. 3, stanowi suma przysługujących danej rodzinie w danym okresie zasiłkowym:

- 1) zasiłków rodzinnych podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalone prawo do tych zasiłków;

- 2) dodatków do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 10, art. 11a, art. 12a i art. 13, podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalone prawo do tych dodatków;
- 3) dodatków do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 9, art. 14 i art. 15, podzielonych przez 12.

W przypadku gdy wysokość zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługująca danej rodzinie, ustalona zgodnie z ust. 3a, jest niższa niż 20,00 zł, świadczenia te nie przysługują.

Tabela 5 Wysokość świadczeń na okres zasiłkowy 2022/2023

Rodzaj świadczenia	Wysokość świadczenia
Zasiłek rodzinny	95,00 zł – miesięcznie na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, 124,00 zł – miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia 135,00 zł – miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Dodatki do zasiłku rodzinnego, z tytułu:	
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	400,00 zł – miesięcznie
Samotnego wychowywania dziecka	193,00 zł – miesięcznie, jednak nie więcej niż 386,00 zł na wszystkie dzieci 273,00 zł – miesięcznie w przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80,00zł na dziecko, nie więcej jednak niż 160,00zł na wszystkie dzieci.
Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	95,00 zł – miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	90,00 zł – miesięcznie na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia 110,00 zł – miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Rozpoczęcia roku szkolnego	100,00 zł – raz w roku
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	113,00 zł – przez 10 miesięcy na dziecko w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjalnej w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności 69,00 zł – przez 10 miesięcy na dziecko w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny
Urodzenia dziecka	1.000,00 zł – jednorazowo, w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka
Świadczenia opiekuńcze:	
Świadczenie pielęgnacyjne	Świadczenie pielęgnacyjne podlega corocznie waloryzacji. Wskaźnikiem waloryzacji jest procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10.10.2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu. Od 01.01.2023 r. wynosi 2.458,00 zł
Zasiłek pielęgnacyjny	Od 01.11.2019 r. – 215,84 zł
Świadczenie rodzicielskie od 01.01.2016 r.	1.000,00 zł miesięcznie
Jednorazowe świadczenie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” od 01.01.2017 r.	4.000,00 zł

2) Wydatki poniesione na świadczenia rodzinne w 2023 roku

Tabela 6. Wydatki na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej budżetu państwa oraz liczba świadczeń w 2023 roku.

L.p.	Rodzaj świadczenia	Wydatkowana kwota w zł	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	333.692	2.935
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	204.303	2.114
2.1.	urodzenia dziecka	9.000	9
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	17.430,24	4.7
2.3.	samośnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0
2.4.	samośnego wychowywania dziecka	25.276	127
2.5.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	27.013	254
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	16.311	319
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	40.302	590
2.7.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	4.520	40
2.7.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	35.781,65	550
2.8.	wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	68.726	762
3.	Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami (1+2)	537.994,81	5.069
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	288.794	1.338
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	1.405.462	575
6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	31.000	31
7.	SZO	0	0
8.	Świadczenie rodzicielskie	89.228	103
9.	RAZEM (3+4+5+6+7+8)	2.352.478,81	7.116

Kwota odzyskanych świadczeń nienależnie pobranych oraz świadczeń niepodjętych w roku 2023 wyniosła 4.301zł

W roku 2023 wypłacono jednorazowego świadczenia o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „za życiem” na kwotę 4.000 zł

W 2023 r. wypłacono łącznie 7.117 świadczeń o wartości 2.356.479 zł. Średnio w miesiącu realizowano 593 świadczeń na kwotę 196.373 zł.

Od decyzji administracyjnej przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Siedlcach za pośrednictwem Kierownika tut. Ośrodka. W 2023 roku wpłynęło 6 odwołań od decyzji GOPS w sprawie świadczeń rodzinnych.

W analizowanym okresie wypłacono 333.692 zasiłków rodzinnych oraz 204.303 dodatków do zasiłków rodzinnych. Największa liczba świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego dotyczyła dodatków z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej.

Zasiłek pielęgnacyjny pobierało średnio miesięcznie 112 osób, zaś świadczenie pielęgnacyjne średnio miesięcznie - 48 osób.

Tabela 7 Wydatki na składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w 2023 roku

L.p.	Wyszczególnienie	Wydatki w zł	Liczba świadczeń
1.	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	283.005	466
2.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	50.529	230

3) Charakterystyka i statystyki dotyczące funduszu alimentacyjnego

Ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego. Wnioski o przyznanie świadczeń wraz z zaświadczeniem o bezskutecznej egzekucji (za okres ostatnich dwóch miesięcy) składa się bezpośrednio do organu realizującego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Osoba uprawniona do świadczenia - oznacza osobę uprawnioną do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna (oznacza to egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych).

Osoba uprawniona do świadczeń z funduszu alimentacyjnego nie musi być wychowywana przez osobę samotnie wychowującą dziecko, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalane jest na okres od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

W okresie od 01.10.2023 r. do 30.09.2024 r. prawo do świadczeń ustalane jest na podstawie dochodów z 2022 roku.

W okresie sprawozdawczym za rok 2023 wypłacono 120 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną sumę 43.887 zł., zaś przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego to 10. W tym czasie w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano 12 decyzji administracyjnych.

VI. Karta Dużej Rodziny

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Zadanie to realizowane było na podstawie Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 99 z późn. zm.). Przysługuje rodzinom mającym na utrzymaniu przynajmniej trójkę dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Dotyczy to także rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze będą mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny”.

Karta Dużej Rodziny posiada jeden, ogólnopolski wzór. Ma wymiary 54x85,6 mm (takie, jak np. karta płatnicza lub kredytowa). Karta jest spersonalizowana. Oznacza to, że znajduje się na niej imię i nazwisko oraz numer PESEL jej posiadacza. Dodatkowo podana jest data ważności karty, jej numer, skrót „KDR” pisany alfabetem Braille'a oraz elementy zabezpieczające przez jej podrobieniem.

Dzięki Karcie osoby z rodzin wielodzietnych mogą korzystać m.in. z ustawowych zniżek na przejazdy kolejowe i darmowych wstępów do parków narodowych. Karta Dużej Rodziny uprawnia do zniżek, które oferowane są zarówno przez instytucje państwowe, jak i firmy prywatne. Wykaz zniżek zamieszczony jest na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl oraz na stronach www.rodzina.gov.pl oraz www.empatia.mpips.gov.pl. Wykaz ten jest na bieżąco aktualizowany.

Kartę przyznaje wójt na wniosek członka rodziny wielodzietnej. Aby otrzymać Kartę Dużej Rodziny lub jej duplikat, należy **złożyć** wniosek w gminie odpowiadającej miejscu zamieszkania członka rodziny.

Od 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny dostępna jest w dwóch formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych).

Liczba wydanych KDR w 2023 r. - 232 karty tradycyjne i elektroniczne.

VII. Dodatki węglowe

Od dnia 17 sierpnia 2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie realizował zadanie zlecone wynikające z ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1692 z późn. zm.), zakładającą wypłatę 3000 zł dla gospodarstw domowych, których głównym źródłem ogrzewania jest węgiel kamienny, brykiet lub pelet zawierający co najmniej 85% węgla kamiennego.

W 2023 r. wypłacono dodatki węglowe na kwotę 12.264,76 złotych (w tym koszty obsługi). Były to decyzje przyznające świadczenie po odwołaniu do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

VIII. Dodatki dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła

Od dnia 20 września 2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie realizował zadanie zlecone wynikające z ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła (DZ. U. poz. 1667).

Dodatek dla gospodarstw domowych przysługuje osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ciepła gospodarstwa domowego jest:

- 1) kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy, albo
- 2) kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG, albo
- 3) kocioł olejowy.

Dodatek dla gospodarstwa domowego wynosi:

- 1) 3000 złotych – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego;
- 2) 1000 złotych – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym;
- 3) 500 złotych – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG;
- 4) 2000 złotych – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy.

W 2023 r. wypłacono jeden dodatek dla gospodarstw domowych na kwotę **2.040** zł. (w tym koszty obsługi).

IX. Dodatek – refundacja podatku VAT

Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 18 ustawy z 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. z 2022, poz. 2687 ze zm.) refundacja VAT należy się za gaz dostarczony w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. Chodzi tutaj o refundację VAT dla rodzin, które wykorzystują gaz do ogrzewania, a zwrot pieniędzy odbywa się na podstawie regulacji zawartych w ww. ustawie

Jego nowelizacja zakłada zaś, że pomoc finansowa będzie obejmować też okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2024 r., a więc dodatkowe pół roku. Jednocześnie wydłużeniu ulegnie ostateczny termin, do którego będzie można składać wnioski o zwrot pieniędzy. Nie będzie on bowiem mijał 29 lutego, ale 30 września 2024 roku.

Warunkiem do uzyskania refundacji jest:

- złożenie wniosku o refundację podatku VAT wraz z załącznikami,
- spełnienie kryterium dochodowego,
- 2100 zł dla jednoosobowego gospodarstwa domowego,
- 1500 zł/ os. w przypadku gospodarstwa wieloosobowego.

Na podstawie ustawy z 7 grudnia 2023 r. o zmianie ustaw w celu wsparcia odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła. Przewiduje ona wydłużenie okresu przysługiwania tzw. dodatku gazowego.

W 2023 r. wypłacono 17 świadczeń w formie dodatku gazowego dla 8 rodzin na łączną kwotę 15.810 zł. (w tym koszty obsługi).

X . Pomoc materialna dla uczniów

Od 2021 r. zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Wiśniew Nr XXVII/189/2020 z dnia 25 listopada 2020 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przejął realizując zadania - świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym, określone w art. 90d i 90e ustawy o systemie oświaty.

Pomoc materialna przysługuje:

- 1) uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia;
- 2) wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki;
- 3) uczniom szkół niepublicznych nie posiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki;
- 4) słuchaczom niepublicznych kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia.

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są:

- 1) stypendium szkolne;
- 2) zasiłek szkolny.

Stypendium szkole

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:

- 1) całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą;
- 2) pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników.
- 3) stypendium szkolne może być udzielane uczniom szkół ponadgimnazjalnych oraz słuchaczom kolegiów, także w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.
- 4) stypendium szkolne może być także udzielone w formie świadczenia pieniężnego, jeżeli organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w formach, o których mowa powyżej dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych nie jest możliwe, natomiast w przypadku słuchaczy kolegiów, udzielenie stypendium w formach, o których mowa w pkt. 1,2 i 3 nie jest celowe.

Stypendium szkolne może być udzielone w jednej lub kilku formach jednocześnie.

Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota, o której mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 poz. 901z późn. zm.).

Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

W 2023 r. wypłacono świadczenia kwotę 14.486 zł z przeznaczeniem na stypendia i zasiłki szkolne, z tego z 12.972 zł ze środków z dotacji otrzymanej od Wojewody Mazowieckiego oraz 1.702 zł ze środków własnych gminy.

XI. Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców gminy Wiśniew przystąpiliśmy do realizacji **Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023** Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej ze środków Funduszu Solidarnościowego – państwowego funduszu celowego. Program na terenie Gminy Wiśniew był realizowany w formie świadczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

Realizacja opieki wytchnieniowej ma na celu odciążenie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami dorosłymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Usługa może służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków. Na terenie gminy Wiśniew programem opieka wytchnieniową objętych zostało 8 osób/dzieci niepełnosprawnych.

Program kierowany był do członków rodzin lub opiekunów, którzy sprawują bezpośrednią opiekę nad:

- dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- osobami niepełnosprawnymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami

równoważnymi.

W ramach realizacji Programu członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad w/w osobami niepełnosprawnymi, skorzystali z doraźnej, czasowej pomocy w postaci usługi opieki wytchnieniowej, która świadczona była nieodpłatnie w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej w limicie do 226,5 godzin. Na terenie Gminy Wiśniew wsparciem w formie opieki wytchnieniowej objętych zostało 8 opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny/dzieckiem.

Kwota realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2023 roku wyniosła 72.465,56 zł, z tego ze środków otrzymanych od Wojewody Mazowieckiego z Funduszu Solidarnościowego wydatkowano – 72.461,88 zł. oraz ze środków własnych gminy - 3,68 zł. Ponadto na koszty obsługi zadania wydatkowano kwotę - 1.433,61 zł.,

XII. Program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców gminy Wiśniew przystąpiliśmy do realizacji **Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023** Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej ze środków Funduszu Solidarnościowego – państwowego funduszu celowego.

Głównym celem Programu Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej było zwiększenia szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej niezależnego, samodzielnego i aktywnego trybu życia. Realizacja programu w sposób trwały przyczyniła się do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych. Pomoc była adekwatna do potrzeb, umożliwiła udział tych osób w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych. Tak więc przyczyniła się na trwałe do poprawy funkcjonowania w ich środowisku. Ze wsparcia skorzystało 6 osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, zamieszkałych na terenie gminy Wiśniew. Zadanie obejmowało osoby wymagające wysokiego poziomu wsparcia. Zrealizowano 3.653 godzin usług dla wszystkich uczestników w [przedziale godzinowym od 512-513 do 802 dla każdego uczestnika). Usługi asystenckie były realizowane przez 24 godziny na dobę, przez 7 dni w tygodniu, z zastrzeżeniem stosowania w tym zakresie przepisów i norm, o których mowa w Kodeksu Pracy. Rodzaj usług i zakres godzinowy dostosowany był do osobistej sytuacji osoby niepełnosprawnej, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności. Uczestnicy Programu nie ponosili odpłatności za usługi asystenta.

Kwota na realizację Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” na terenie Gminy Wiśniew w 2023 r roku wyniosła – 146.995,32 zł, oraz na koszty obsługi zadania 2.884,37 zł., w całości sfinansowana ze środków otrzymanych od Wojewody Mazowieckiego z Funduszu Solidarnościowego.

XIII. Pozostała działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

1. Współpraca z organizacjami i instytucjami

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi przede wszystkim na polu pomocy społecznej. Wśród nich wymienić należy między innymi: Policję, Sąd Rejonowy i Okręgowy, kuratorów sądowych, komorników sądowych, prokuraturę, Powiatowy Urząd Pracy, PCPR, KRUS, ZUS, szkoły, publiczne i niepubliczne poradnie zdrowia psychicznego, lekarzy POZ, Punkt Konsultacyjny oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiśniewie, Poradnie Leczenia Uzależnień, Stowarzyszenie na rzecz osób choroba alkoholową, narkomanią i hazardem „Szansa”, Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych „EDO”, Bank Żywności, CARITAS Diecezji Siedleckiej i wiele innych

2. Inne inicjatywy

Wydano skierowania dla 106 rodzin (w tym 300 osób w rodzinach) do organizacji pozarządowej/partnerskiej tj. Banku Żywności uprawniające do korzystania z **bezpłatnej pomocy żywnościowej** w ramach Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej na lata 2014-2020 (PO PŻ). Otrzymanie żywności warunkowane jest znajdowaniem się w trudnej sytuacji życiowej (sytuacje takie wymienia art. 7 ustawy o pomocy społecznej) oraz spełnianiem kryterium dochodowego (które zostało określone na poziomie 220% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń

pomocy społecznej). Dystrybucją żywności na terenie gminy Wiśniew zajmuje się OSP w Wólce Wiśniewskiej.

Okres przedświąteczny był czasem szczególnej postugi na rzecz ubogich, potrzebujących i samotnych. W roku 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej organizował akcję pn. „**Świąteczna paczka**”. W ramach akcji udało się zebrać i przekazać **4 rodzinom** świąteczne paczki.

3. Działalność konkursowo-projektowa

Od 1 stycznia 2020 r. do 31 lipca 2022 r. Gmina Wiśniew w partnerstwie z Gminami: Kotuń, Skórzec i Siedlce realizowała **Projekt pn. „CZAS SENIORA”** dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, Poddziałanie 9.2.1 Zwiększenie dostępności usług społecznych.

Cel główny projektu:

Zwiększenie aktywności i uczestnictwa 234 osób (185K i 49 M) niesamodzielnym tj. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Wiśniew udział w projekcie biorą 22 osoby, w tym 20 kobiet oraz 2 mężczyzn..

W każdej z gmin zostały utworzone Lokalne Kluby Seniora. W ramach prowadzonych Klubów realizuje się: edukację prozdrowotną, przeprowadzenie zajęć edukacyjnych e-Senior, działalność kulturalna, zajęcia sportowe, zajęcia rozwijające umiejętności i zainteresowania seniorów, zajęcia zwiększające aktywność i uczestnictwo seniorów w życiu społecznym – trening pamięci, spotkania i prezentacje międzygminne, wyjazdy integracyjno-aktywnościowe, obchody Narodowego Dnia Seniora, spotkania grup samopomocowych.

Ponadto na terenie Gminy Kotuń została utworzona wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagającego. Został zakupiony sprzęt m.in. wózki inwalidzkie, koncentrator tlenu, kule, łóżka rehabilitacyjne, podnośniki, stojaki na kroplówkę, materace przeciwoślizgowe, krzesła sedes, ssaki, zestawy łóżkowe do mycia głowy, krzesła pod prysznic. Wypożyczalnia znajduje się w Kotuniu, ale zasięgiem obejmuje wszystkie gminy realizujące projekt.

Wartość projektu wynosiła – 4.680 508,69 zł.

W okresie od 01.08.2022-31.07.2025 r. w ramach utrzymania trwałości projektu zadania realizowane z seniorami w LKS w Wiśniewie finansowane są ze środków własnych gminy.

XIV. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

1. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Na dzień 31.12.2023 r. w Ośrodku zatrudnionych było **8 osób**, w tym:

- z wykształceniem wyższym magisterskim – 6 osób, z tego z wykształceniem podyplomowym – 4 osoby,
- z wykształceniem licencjackim - 1 osoba,
- z wykształceniem średnim – 1 osoba, z tego z wykształceniem pomaturalnym – 1 osoba.

W formie umowy - zlecenie w roku 2023 zatrudnionych było **26 osób**, z tego:

- 8 terapeutów do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych do pracy z dziećmi z zaburzeniami psychicznymi (wszyscy z wykształceniem wyższym),
- 3 opiekunów do świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby wymagającej pomocy z powodu wieku, długotrwałej choroby lub niepełnosprawności
- informatyków do obsługi systemów informatycznych oraz aktualizacji strony www.
- 7 osób do realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa”,
- 7 osób do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.

2. Szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników GOPS

Wszyscy pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej posiadają kwalifikacje wymagane na danym stanowisku pracy i nadal podnoszą swoje umiejętności poprzez podejmowanie różnych form kształcenia i samokształcenia.

W 2023 roku poszczególni pracownicy GOPS uczestniczyli w następujących szkoleniach oraz konferencjach :

- Centa opiekuńczo-mieszkalne – edycja 2023. Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie.
- Prawo pracy w Ośrodku Pomocy Społecznej. Ośrodek Twórczej Interwencji, Kraków.
- Zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej. MCPS Warszawa.
- Najnowsze zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy – Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. PCPR Siedlce.
- Szkolenie kadr pieczy zastępczej. Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie,
- Świadczenia Rodzinne 2023/2024. Ośrodek Twórczej Interwencji, Kraków,
- Procedura umieszczania osób w DPS, ZOL (za zgodą i bez zgody). MCPS Warszawa,
- Działalność na rzecz społeczności lokalnej. Animacja lokalna. MCPS Warszawa,
- Jak zadbać o dobrostan pracowników? Warsztaty wzmacniania pracowników. MCPS Warszawa.
- Konflikty okołorozwodowe w praktyce pracy interdyscyplinarnej jak nie stać się stroną konfliktu. Stowarzyszenie Niebiska Linia. Warszawa.
- Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. MCPS Warszawa.
- Postępowanie i egzekucja świadczeń nienależnie pobranych. Ośrodek Twórczej Interwencji, Kraków.
- Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. MCPS Warszawa.
- Etyka zawodowa i savoir-vivre w pracy urzędnika. PCPR Siedlce.
- E-doręczenia w jednostkach pomocy społecznej. Ośrodek Twórczej Interwencji, Kraków.
- Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej w 2023 roku. PCPR Siedlce.
- Piecza zastępcza, adopcja i deinstytucjonalizacja usług społecznych. MCPS Warszawa.

XV. Podsumowanie i potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Tabela 8 Całkowita wielkość wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie w 2022-2023 r.

Nazwa zadania	Wydatki poniesione z budżetu gminy		Wydatki poniesione z budżetu wojewody (dofinansowanie zadań własnych gmin)		Wydatki poniesione z budżetu wojewody (zadania zlecone)		OGÓŁEM	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Ośrodek pomocy społecznej	526.631,86	578.374,97	96.476	123.855	0	0	623.107,86	702.229,97
Dom pomocy społecznej	45.311,60	58.832,40	0	0	0	0	45.311,60	58.832,40
Zasiłki i pomoc w naturze (celowe i okresowe)	28.033,70	42.954,50	7.000	12.416	0	0	35.033,70	55.370,50
Zasiłki stałe	0	0	67.472,14	88.216,44	0	0	67.472,14	88.216,44
Usługi opiekuńcze	63.319,27	84.022,12	0	0	0	0	63.319,27	84.022,12
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	85.600	110.000	85.600	110.000
Dożywianie	20.750	21.000	83.000	83.669	0	0	103.750	104.669
Schronienie	14.320	24.565	0	0	0	0	14.320	24.565
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre św. z pomocy społecznej oraz niektóre św. rodzinne	129,42	50,31	5.925,08	7.512,91	33.750,96	50.528,50	39.805,46	58.091,72
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	0	0	0	0	2.614.529,20	2.761.649	2.614.529,20	2.761.649
Stypendia i zasiłki szkole	3.893,60	2.942,40	15.574,40	12.972	0	0	19.468	15.914,40
Dodatek osłonowy	0	x	0	x	663.186,38	x	663.186,38	x
Dodatek węglowy	0	0	0	12.264,76	3.974.915,24	0	3.974.915,24	12.264,76
Dodatek – pozostałe źródła	0	0	0	2.040	228.480	0	228.480	2.040

Dodatek refundacja podatku VAT	0	0	0	0	0	15.810	0	15.810
Świadczenia „Za życiem”	0	0	0	0	8.000	4.000	8.000	4.000
OGÓŁEM:	702.389,45	812.741,70	275.447,62	342.976,11	7.608.461,78	2.941.987,50	8.585.698,85	4.097.675,31

Głównym celem pomocy społecznej jest wspieranie osób potrzebujących w ich wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz podejmowanie działań zmierzających do ich życiowego usamodzielnienia.

Dla realizacji powyższych celów, istotne jest, aby w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych stały się poniższe obszary:

1. W związku z ograniczonym dostępem do przedszkoli i żłobków, koniecznością staje się rozbudowa infrastruktury społecznej w zakresie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym, poprzez zwiększenie ilości miejsc w już istniejących oraz tworzenie nowych placówek., jak również tworzenie przyjaznych warunków do powstawania żłobków i innych form opieki nad dziećmi do lat trzech.
2. Rozważenie utworzenia przez gminę placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 18c i 24 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz włączenie jej w struktury organizacyjne Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie, zgodnie z art. 111 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej .
3. Skromne są zasoby instytucjonalne w zakresie pomocy społecznej w gminie i powiecie siedleckim. Środowiskowe domy samopomocowe oraz warsztaty terapii zajęciowej znajdują się poza terenem gminy. Mieszkańcy chcąc do nich uczęszczać napotykać na problemy związane między innymi z transportem. Brak jest również mieszkań chronionych. Na terenie miasta Siedlce funkcjonuje dom pomocy społecznej, w którym również umieszczani są mieszkańcy gminy. Problemem jest jednak wysoki koszt pobytu w tej placówce. Wskazane jest nawiązanie współpracy z samorządem miasta Siedlce jak również z innymi podmiotami w zakresie ułatwienia dostępu do różnych instytucji pomocy społecznej.
4. Niewątpliwie ogrom problemów, jakie uniemożliwiają rodzinom poprawne funkcjonowanie wymaga właściwego zdiagnozowania i podjęcia odpowiednich działań przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Do realizacji tych celów potrzebna jest odpowiednia liczba dobrze przygotowanych pracowników. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej spełnia normy zatrudnienia określone w ustawie o pomocy społecznej zgodnie, które określają, że w gminie liczącej prawie 6 tys. mieszkańców powinno pracować w rejonach opiekuńczych 3 pracowników socjalnych, ponadto zatrudnia asystenta rodziny, niemniej dociążanie pracowników dodatkowymi zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej np. w 2023 roku dodatki tj. ośtonowy, węglowy, gospodarstw domowych, refundacja podatku VAT nie wpływa pozytywnie na właściwą ich realizację, wywołując zjawisko przemęczenia i zagrożenia wystąpienia syndromu wypalenia zawodowego.

Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Anetta Roszkowska